

تحلیل شاخص‌های آموزش عالی

گروه سیستم اطلاعات جغرافیای آموزش عالی

(GIS-HE)

(مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی)

سرشناسه	:	بوذری، سیما، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	:	تحلیل شاخص‌های آموزش عالی / مؤلف: سیما بوذری، همکاران: آیدین تاتاری، زهره سیفی‌پور، ویراستار علمی رضا نوروززاده.
مشخصات نشر	:	تهران: مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۷ ص: نقشه (رنگی)، جدول، نمودار (رنگی).
شابک	:	978-964-6451-93-3: ۴۰۰۰ هزار پال
وضعیت فهرست‌رسانی	:	فیا
موضوع	:	کتابخانه - ایران - ارزشیابی
موضوع	:	دانشگاه ها و مدارس عالی - ایران - ارزشیابی
شناسه افزوده	:	تاتاری، آیدین، ۱۳۶۲-
شناسه افزوده	:	سیفی‌پور، زهره، ۱۳۵۹-
شناسه افزوده	:	نوروززاده، رضا، ۱۳۴۴-، ویراستار
شناسه افزوده	:	مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۱ ب الف / ۲۲۳ LB
رده‌بندی دیویی	:	۳۷۸/۵۵
شماره کتبخانی ملی	:	۲۸۶۲۸۸۶

نام کتاب: تحلیل شاخص‌های آموزش عالی

مؤلف: دکتر سیما بوذری

همکاران: آیدین تاتاری، زهره سیفی‌پور

ویراستار علمی: دکتر رضا نوروززاده

ویراستار ادبی: ندا رضایی

ناشر: مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

سال چاپ: ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

چاپ و صحافی: چاپ سردی

قیمت: ۵۴۰۰۰ ریال

نشانی: تهران - خیابان آفریقا - کوچه گل‌فام - شماره ۷۰

تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۱۰۶۱۶-۱۷ دورنگار: ۰۲۱-۲۲۰۵۰۳۳۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	ک
فصل اول: کلیات.....	۱
۱-۱. مقدمه.....	۱
۲-۱. بیان مسئله.....	۲
۳-۱. اهداف طرح.....	۳
۴-۱. فرضیه‌ها.....	۳
۵-۱. روش کار.....	۳
۶-۱. روش تحقیق.....	۳
۷-۱. مبانی نظری.....	۴
فصل دوم: ساختار جمعیتی کشور (۸۹-۱۳۸۵).....	۹
۱-۲. موقعیت جغرافیایی ایران.....	۹
۲-۲. بررسی روند ساختار جمعیت کشور طی بازه زمانی ۸۹-۱۳۸۵.....	۱۲
۳-۲. تراکم نسبی جمعیت.....	۱۶
۴-۲. ساختار سنی جمعیت ۲۴-۱۸ سال کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۱۸
۵-۲. شاخص نسبت دانشجو به صد هزار نفر جمعیت.....	۲۴
۶-۲. نرخ دسترسی به آموزش عالی در کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۲۸
فصل سوم: تحلیل روند شاخص‌های دانشجویی در برنامه چهارم توسعه.....	۳۳
۱-۳. تحلیل فضایی و تحولات توزیع دانشجویان کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۳۳
۲-۳. شاخص جنسیتی دانشجویان طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۷
فصل چهارم: تحلیل روند شاخص‌های مقاطع تحصیلی در برنامه چهارم توسعه.....	۴۹
۱-۴. بررسی روند تغییرات جمعیت دانشجویی در مقاطع تحصیلی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۹
۲-۴. توزیع روند تغییرات مقاطع تحصیلی در مراکز آموزش عالی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۷
۳-۴. تحلیل شاخص‌های مکانی مقاطع تحصیلی کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۶۱

- ۴-۵. بررسی ساختار جنسیتی در مقاطع مختلف تحصیلی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴..... ۶۵
- فصل پنجم: تحلیل روند شاخص‌های گروه‌های عمده تحصیلی در برنامه چهارم توسعه ... ۶۹
- ۵-۱. بررسی روند تحولات شاخص‌های دانشجویی در گروه‌های عمده تحصیلی..... ۶۹
- ۵-۱-۱. گروه علوم انسانی..... ۷۲
- ۵-۱-۲. توزیع جمعیت دانشجویی گروه علوم انسانی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی..... ۷۳
- ۵-۱-۲. گروه فنی - مهندسی..... ۷۹
- ۵-۱-۲. گروه علوم پایه..... ۸۶
- ۵-۱-۴. توزیع جمعیت دانشجویی گروه تحصیلی کشاورزی و دامپزشکی..... ۹۳
- ۵-۱-۵. گروه تحصیلی هنر..... ۱۰۰
- ۵-۲. نسبت جنسیتی در گروه‌های عمده تحصیلی..... ۱۰۷
- ۵-۳. تحلیل فضایی از توزیع دانشجویان کشور در گروه‌های عمده تحصیلی..... ۱۱۰
- ۵-۴. وضعیت جمعیت هیأت علمی..... ۱۱۴
- ۵-۴-۱. تحلیل فضایی رشد جمعیت اعضای هیأت علمی کشور طی سال‌های ۸۹ - ۱۳۸۴..... ۱۱۵
۶. منابع و مآخذ..... ۱۱۷

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱: جمعیت کشور و نرخ رشد آن طی سال‌های ۸۹-۱۳۳۵	۱۲
جدول ۲: حجم افزایش جمعیت استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵	۱۴
جدول ۳: تراکم جمعیت کشور به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵	۱۷
جدول ۴: جمعیت ۱۸-۲۴ سال کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۵	۱۹
جدول ۵: ظرفیت آموزش عالی کشور به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵	۲۰
جدول ۶: شاخص نسبت دانشجوی به صد هزار نفر جمعیت استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵	۲۵
جدول ۷: ضریب پوشش تحصیلی در استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵	۲۹
جدول ۸: جمعیت دانشجویی به تفکیک بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۳۶
جدول ۹: جمعیت دانشجویی مراکز آموزش عالی دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۳۷
جدول ۱۰: جمعیت دانشجویی مراکز آموزش عالی غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۴۲
جدول ۱۱: جمعیت دانشجویی بخش دولتی و غیردولتی برحسب جنسیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۴۸
جدول ۱۲: سهم جمعیت دانشجویان مقطع کاردانی و نوع وابستگی (دولتی - غیردولتی) طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۰
جدول ۱۳: سهم جمعیت دانشجویان مقطع کارشناسی و نوع وابستگی (دولتی - غیردولتی) طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۱
جدول ۱۴: سهم جمعیت دانشجویی مقاطع تحصیلات تکمیلی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۲
جدول ۱۵: سهم دانشجویان تحصیلات تکمیلی در بخش دولتی - غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۴
جدول ۱۶: رشد جمعیت دانشجویی مقاطع مختلف طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۶
جدول ۱۷: سهم دانشجویان در مراکز آموزش عالی به تفکیک مقاطع و نوع وابستگی (دولتی - غیردولتی) طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۸
جدول ۱۸: رشد جمعیت دانشجویی در مقاطع تحصیلی بخش دولتی به تفکیک مراکز طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۵۹
جدول ۱۹: رشد جمعیت دانشجویی بخش غیردولتی به تفکیک مقاطع تحصیلی و مراکز آموزش عالی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴	۶۰

جدول ۲۰: سهم جمعیت دانشجویی گروه‌های عمده تحصیلی مراکز آموزش عالی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۱
جدول ۲۱: سهم دانشجویان گروه علوم انسانی در مراکز آموزش عالی به تفکیک بخش دولتی - غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۲
جدول ۲۲: توزیع دانشجویان گروه علوم انسانی و نوع وابستگی (بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۶
جدول ۲۳: سهم دانشجویان گروه فنی - مهندسی در بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۹
جدول ۲۴: سهم دانشجویان گروه فنی و مهندسی برحسب مراکز آموزش عالی و نوع وابستگی (بخش دولتی و غیردولتی) طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۲
جدول ۲۵: سهم دانشجویان گروه علوم پایه در دو بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۶
جدول ۲۶: سهم دانشجویان گروه علوم پایه در مراکز مختلف آموزش عالی به تفکیک بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۹
جدول ۲۷: سهم دانشجویان گروه کشاورزی و دامپزشکی مراکز آموزش عالی بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۹۳
جدول ۲۸: سهم دانشجویان گروه کشاورزی و دامپزشکی در مراکز آموزش عالی به تفکیک بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۹۶
جدول ۲۹: سهم دانشجویان گروه هنر مراکز آموزش عالی بخش دولتی - غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۱
جدول ۳۰: سهم دانشجویان گروه هنر در مراکز آموزش عالی برحسب نوع وابستگی.....	۱۰۳
جدول ۳۱: نسبت زنان دانشجو در هر یک از گروه‌های عمده تحصیلی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۸
جدول ۳۲: سهم دانشجویان زنان در مراکز آموزش عالی بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۹
جدول ۳۳: سهم نسبت اعضای هیأت علمی به دانشجو بخش دولتی براساس مرتبه علمی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۱۵

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱: روند رشد جمعیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۳۵.....	۱۳
نمودار ۲: تراکم جمعیت به تفکیک استان‌های کشور در سال ۱۳۸۹.....	۱۸
نمودار ۳: روند رشد جمعیت ۲۴-۱۸ سال طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۵.....	۱۹
نمودار ۴: روند تغییرات جمعیت ۲۴-۱۸ سال استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۲۱
نمودار ۵: شاخص نسبت دانشجو به صد هزار نفر استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۲۵
نمودار ۶: شاخص ضریب پوشش تحصیلی استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۲۸
نمودار ۷: روند رشد جمعیت دانشجویی به تفکیک بخش دولتی - غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۳۶
نمودار ۸: رشد جمعیت دانشجویی مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۳۷
نمودار ۹: روند رشد جمعیت دانشجویی به تفکیک مراکز آموزش عالی غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۳
نمودار ۱۰: روند رشد جمعیت زنان دانشجو طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۸
نمودار ۱۱: مقایسه سهم دانشجویان مقطع کارشناسی در بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۵۰
نمودار ۱۲: مقایسه سهم دانشجویان مقطع کارشناسی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۱
نمودار ۱۳: روند رشد جمعیت دانشجویی تحصیلات تکمیلی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۳
نمودار ۱۴: مقایسه سهم جمعیت دانشجویی مقطع کارشناسی ارشد در بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۵
نمودار ۱۵: مقایسه جمعیت دانشجویی مقطع دکتری تخصصی در بخش دولتی و غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۵
نمودار ۱۶: روند رشد جمعیت دانشجویی در بخش دولتی و غیردولتی طی بازه زمانی ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۶
نمودار ۱۷: رشد مقاطع مختلف تحصیلی در مراکز آموزش عالی دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۵۹
نمودار ۱۸: میزان رشد هر یک از مقاطع تحصیلی در مراکز آموزش عالی غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۶۰
نمودار ۱۹: روند جمعیت دانشجویان زن مقطع کارشناسی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۶۶
نمودار ۲۰: روند رشد جمعیت دانشجویان زن در مقطع کارشناسی ارشد طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۶۶

نمودار ۲۱: روند رشد جمعیت دانشجویان زن در مقطع دکتری تخصصی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۶۷
نمودار ۲۲: روند جمعیت دانشجویی در گروه‌های عمده تحصیلی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۶۹
نمودار ۲۳: روند رشد جمعیت دانشجویان گروه علوم انسانی مراکز آموزش عالی دولتی - غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۳
نمودار ۲۴: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه علوم انسانی در مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۴
نمودار ۲۵: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه علوم انسانی در مراکز آموزش عالی بخش غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۵
نمودار ۲۶: سهم هریک از مراکز آموزش عالی غیر دولتی در گروه علوم انسانی در سال ۱۳۸۹.....	۷۶
نمودار ۲۷: سهم هر یک از مراکز آموزش عالی دولتی در گروه علوم انسانی در سال ۱۳۸۹.....	۷۷
نمودار ۲۸: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه فنی - مهندسی در بخش دولتی و غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۰
نمودار ۲۹: روند رشد گروه فنی - مهندسی در مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۱
نمودار ۳۰: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه فنی - مهندسی در مراکز آموزش عالی بخش غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۲
نمودار ۳۱: سهم جمعیت دانشجویی گروه فنی - مهندسی مراکز آموزش عالی دولتی در سال ۱۳۸۹.....	۸۳
نمودار ۳۲: سهم جمعیت دانشجویی گروه فنی - مهندسی مراکز آموزش عالی غیر دولتی در سال ۱۳۸۹.....	۸۳
نمودار ۳۳: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه علوم پایه در بخش دولتی و غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۷
نمودار ۳۴: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه علوم پایه در مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۸
نمودار ۳۵: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه علوم پایه در مراکز آموزش عالی بخش غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۸۹
نمودار ۳۶: سهم جمعیت دانشجویی گروه علوم پایه مراکز آموزش عالی دولتی در سال ۱۳۸۹.....	۹۰

نمودار ۳۷: سهم جمعیت دانشجویی گروه علوم پایه مراکز آموزش عالی غیردولتی در سال ۱۳۸۹.....	۹۰
نمودار ۳۸: مقایسه روند رشد جمعیت دانشجویی گروه کشاورزی و دامپزشکی مراکز آموزش عالی بخش دولتی و غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۹۴
نمودار ۳۹: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه علوم کشاورزی و دامپزشکی در مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۹۵
نمودار ۴۰: روند رشد گروه کشاورزی و دامپزشکی در مراکز آموزش عالی بخش غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۹۶
نمودار ۴۱: سهم جمعیت دانشجویی گروه کشاورزی و دامپزشکی در مراکز آموزش عالی دولتی در سال ۱۳۸۹.....	۹۷
نمودار ۴۲: سهم جمعیت دانشجویی گروه کشاورزی و دامپزشکی در مراکز آموزش عالی غیردولتی در سال ۱۳۸۹.....	۹۷
نمودار ۴۳: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه هنر بخش دولتی - غیر دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۱
نمودار ۴۴: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه هنر مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۲
نمودار ۴۵: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه هنر مراکز آموزش عالی بخش غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۳
نمودار ۴۶: سهم جمعیت دانشجویی گروه هنر مراکز آموزش عالی دولتی در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸.....	۱۰۴
نمودار ۴۷: سهم جمعیت دانشجویی گروه هنر مراکز آموزش عالی غیردولتی در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸.....	۱۰۴
نمودار ۴۸: روند رشد جمعیت دانشجویی گروه‌های عمده تحصیلی مراکز آموزش عالی بخش دولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۸
نمودار ۴۹: مقایسه روند رشد جمعیت دانشجویان زن مراکز آموزش عالی بخش دولتی - غیردولتی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۰۹
نمودار ۵۰: روند رشد جمعیت اعضای هیات علمی به تفکیک مرتبه علمی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۱۵

فهرست نقشه‌ها

عنوان	صفحه
نقشه شماره ۱: موقعیت جغرافیایی و سیاسی ایران در سال ۱۳۹۰.....	۱۰
نقشه شماره ۲: روند رشد جمعیت استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۱۵
نقشه شماره ۳: پتانسیل آموزش عالی استان‌های کشور به تفکیک جنسیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۲۲
نقشه شماره ۴: تحلیل فضایی پتانسیل آموزش عالی در استان‌های کشور در سال ۱۳۸۹.....	۲۳
نقشه شماره ۵: نسبت دانشجوی به صد هزار نفر جمعیت کشور به تفکیک استان.....	۲۷
نقشه شماره ۶: ضریب پوشش تحصیلی (مقطع آموزش عالی) در بین استان‌های کشور به تفکیک جنسیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۳۰
نقشه شماره ۷: تحلیل چارکی ضریب پوشش تحصیلی (مقطع آموزش عالی) استان‌های کشور به تفکیک جنسیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۵.....	۳۱
نقشه شماره ۸: محور پراکنش رشد جمعیت دانشجویی به تفکیک استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۳۵
نقشه شماره ۹: مقایسه روند رشد مراکز آموزش عالی دولتی - غیردولتی طی سال‌های تحصیلی ۸۹-۱۳۸۴.....	۳۸
نقشه شماره ۱۰: سهم مراکز آموزش عالی دولتی در استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۳۹
نقشه شماره ۱۱: تحلیل فضایی روند رشد دانشجویان بخش دولتی استان‌های کشور به روش چارکی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۱
نقشه شماره ۱۲: سهم مراکز آموزش عالی غیر دولتی در هر یک از استان‌های کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۴
نقشه شماره ۱۳: تحلیل فضایی روند رشد دانشجویان بخش غیردولتی استان‌های کشور به روش چارکی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۴۶
نقشه شماره ۱۴: تحلیل فضایی رشد دانشجویان بخش دولتی در هر یک از مقاطع تحصیلی طی ۵ سال گذشته (۸۹-۱۳۸۴).....	۶۳
نقشه شماره ۱۵: تحلیل فضایی رشد دانشجویان بخش غیردولتی در هر یک از مقاطع تحصیلی طی ۵ سال گذشته (۸۹-۱۳۸۴).....	۶۴
نقشه شماره ۱۶: مقایسه رشد دانشجویان گروه علوم انسانی بخش دولتی و غیر دولتی بین سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۷۸

نقشه شماره ۱۷: مقایسه رشد دانشجویان گروه فنی مهندسی بخش دولتی - غیردولتی طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۹.....	۸۵
نقشه شماره ۱۸: مقایسه رشد دانشجویان گروه علوم پایه بخش دولتی و غیر دولتی طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۹.....	۹۲
نقشه شماره ۱۹: مقایسه رشد دانشجویان گروه کشاورزی و دامپزشکی دولتی و غیر دولتی طی سال‌های ۱۳۸۴-۸۹.....	۹۹
نقشه شماره ۲۰: مقایسه رشد دانشجویان گروه هنر بخش دولتی و غیر دولتی طی سال‌های ۸۹- ۱۳۸۴.....	۱۰۶
نقشه شماره ۲۱: تحلیل فضایی رشد دانشجویان بخش دولتی گروه‌های عمده تحصیلی طی بازه زمانی (۸۹-۱۳۸۴).....	۱۱۲
نقشه شماره ۲۲: تحلیل فضایی رشد دانشجویان بخش غیردولتی گروه‌های عمده تحصیلی طی بازه زمانی (۸۹-۱۳۸۴).....	۱۱۳
نقشه شماره ۲۳: تحلیل فضایی رشد اعضای هیات علمی در استان‌های کشور با روش تحلیل چارکی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۴.....	۱۱۶

مقدمه

اصولاً در امر توسعه دانایی با تکیه بر توسعه زیر ساخت‌های آموزشی، توجه جدی به مسئله توسعه نهادهای آموزشی با برخورداری از استانداردهای مناسب و متناسب با چارچوب‌های تعیین شده در مشی کلان جامعه دانایی محور، امری اجتناب ناپذیر است.

از اینرو بایستی در طراحی و تدوین استراتژی‌های راه‌اندازی نهادهای آموزشی کلیه نیازهای جامعه مورد بررسی و دقت نظر قرار گیرد. لذا تأمین دو دسته از شاخص‌های توسعه آموزش یعنی سواد عمومی و سواد تکنولوژیک بر عهده نهادهای آموزش عمومی و نهادهای آموزش تکنولوژیک خواهد بود.

در این بین، آموزش و پرورش به عنوان مهمترین عنصر در امر توسعه آموزش‌های عمومی که در نهایت امر، موجبات تأمین و توسعه هدفمند سواد را در سطح عمومی جامعه فراهم می‌کند، به عنوان بستری برای پی‌ریزی آموزش‌های کلاسیک و مقدماتی در جهت هدایت اصولی ظرفیت‌ها و توانایی‌های دانش پذیران جامعه منطبق بر اصل نیازهای جامعه مطرح می‌باشد. از سوی دیگر، آموزش عالی و ارگان‌های تأمین کننده این نوع از دانش، به عنوان عناصر توسعه‌دهنده آموزش‌های تکنولوژیک زمینه ساز تأمین و توسعه هدفمند سطح در پیشرفته جوامع خواهند بود و نقش خود را با بستر سازی‌های لازم برای ارائه و توسعه آموزش‌های فنی و پیشرفته با توجه به استانداردهای تعیین شده برای ایجاد توسعه براساس مدل دانایی محور به انجام می‌رساند (حسنی، ۱۳۸۹).

در شرایط کنونی و با قرار گرفتن در عصری که از آن به «عصر اطلاعات» یاد می‌کنند، برای اکثر جوامع و دولت‌ها، شکل‌گیری و پی‌ریزی پایه‌های توسعه در پرتو آموزش مبتنی بر نظام‌های دانش مدار به یک پاید تبدیل شده است و همگان بر این نکته اتفاق نظر دارند که برای رسیدن به توسعه مبتنی بر دانش و جامعه دانایی محور، بایستی از مسیر آموزش خصوصاً آموزش عالی عبور کنند (حسنی، ۱۳۸۵).

از اینرو، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی پیوسته به عنوان بالاترین مرکز اندیشه‌ورزی و تولید علم محسوب شده و با حضور و فعالیت اندیشمندان، متفکران، محققان، دانش پژوهان و دانشجویان در اعتلای علمی و جهت بخشیدن به حرکتهای فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه نقشی اساسی دارند.

لذا دانشگاه‌ها به منظور به انجام رساندن وظایف خطیر و پویایی و ارتقای خود، نیازمند الگو و ابزار مناسب برای ارزیابی و اطمینان کیفی از روند برنامه‌ها و فرایندهای مربوط و کارایی و اثربخشی دانش آموختگان در بازار مشاغل می‌باشند.

نظر به اینکه برنامه‌ریزی به طور اعم عبارت از: «فرایند اتخاذ مجموعه‌ای تصمیمات برای انجام دادن اقداماتی در آینده است». لذا برای اینکه تصمیمات عقلایی، منطقی و قابل اجرا اتخاذ شوند، باید مبتنی بر اطلاعات دقیق و جامع از وضع گذشته، حال و پیش‌بینی‌هایی از آینده باشد. این اطلاعات باید از طریق روش‌های علمی و ابزارهای قابل اعتماد بدست آمده و تحلیل شده باشند. همچنین برای عملی کردن تصمیمات اتخاذ شده باید ابزارهای مربوط به اقدامات نیز پیش‌بینی شوند و فراهم آیند (تقریباً پورظحیر، ۱۳۷۲: ۲۸).

بدین ترتیب روشن می‌گردد، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برای حفظ پویایی خود نیازمند برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای و راهبردی، بهبود فرایندها، روش‌ها و کنترل مستمر کیفیت است و ضروری است تا نظام آموزش عالی کشور با برنامه‌ریزی دقیق در امور آموزشی، پژوهشی و تربیت نیروی انسانی و در جهت افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از سرمایه‌های موجود در کشور تلاش نموده و بیش از پیش نوید دهنده شکوفایی و اقتدار علمی و فرهنگی جامعه باشد. لذا انجام و تحقق هر یک از امور و فرایندهای مذکور همراه با برنامه‌ریزی دقیق، نیازمند اطلاعات واقعی، دقیق، مرتبط و روزآمد می‌باشد تا بتوان با ابزارها و محک‌هایی مستدل به ارزیابی دقیق عملکردهای آموزش عالی دست یافت. یکی از این ابزارها، محاسبه شاخص‌ها است.

شاخص، متغیری است که برای ارزیابی شرایط و حساسیت‌ها، مقایسه بین مکان‌ها و موقعیت‌ها و نیز ارزیابی شرایط و نگرایش‌ها در ارتباط با اهداف و مقاصد، تأمین اطلاعات هشدار دهنده پیش‌بینی شرایط و روند آینده به کار می‌رود. این اطلاعات در برخی سطوح تصمیم‌گیری بسیار مهم و مؤثرند و بنابراین قابل به کارگیری برای برنامه‌ریزی، پایش و ارزشیابی هستند. درعین حال از آنجا که امکان مقایسه را فراهم می‌سازد می‌توان وضعیت امروز را با گذشته مقایسه نمود و پیش‌بینی‌هایی برای آینده نمود (بی‌نا، دومین کارگاه مشورتی ترویج اهداف توسعه، دیماه ۱۳۸۵: ۱۴).

شاخص به تشخیص راه کمک می‌کند، و انتخاب راه صحیح را از ناصحیح میسر می‌سازد که به کمک آن می‌توان به مقصد رسید. به طور کلی شاخص مانند تابلوی راهپایی است که نظام آموزش را به سوی هدف هدایت می‌کند.

شاخص‌ها معمولاً به صورت ارزش‌های عددی بیان می‌شوند و براساس آن می‌توان به تشریح وضعیت آموزش عالی، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و تحلیل روند تغییرات آنها پرداخت. مشکلات موجود آنها را مشخص کرد و پیش‌بینی‌های لازم را برای رفع کمبودها در برنامه‌های آینده به عمل آورد.

امروزه از شاخص‌های عملکردی به منزله ابزاری جامع جهت ارزیابی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استفاده می‌شود. شاخص‌های عملکردی (یا همان شاخص‌های کمی و کیفی) به برخی از جنبه‌های رفتار و یا عملکرد نظام یا سازمان اطلاق می‌شود.

در این گزارش سعی گردیده تا با کاربری متنوع شاخص‌های عملکردی (اعم از درون‌دادها و برون‌دادها) با تأکید بر بخش آموزش، در یک بازه زمانی ۵ ساله (۱۳۸۹-۱۳۸۴)، عملکرد نظام آموزش عالی کشور و روند تغییرات در دو بخش دولتی و غیردولتی با استفاده از نرم افزار Arc-GIS مورد ارزیابی قرار گیرد.